

همه وعده‌های ریسی

«اعتماد» در آغاز یکسالگی کار دولت
بررسی می‌کند

رییس‌جمهوری: برخی کارهای انجام
شده، از آرزوهای دیرینه کشور
بود

ریسی در برنامه‌های تبلیغاتی خود در صداوسیما وعده داد که معیشت
مردم را «بدون گره زدن به برجام» بهبود می‌بخشد

یکی از بخش‌های مهمی که دولت مانور فراوانی بر روی آن می‌دهد توفیق
در زمینه مهار کرونا است

مهدی بیگ اوغلی | «13 مردادماه» درست یک سال پیش در چنین روزهایی و
پس از تنفیذ رسمی حکم ریاست‌جمهوری سید ابراهیم ریسی توسط رهبر
انقلاب، رسماً عمر فعالیت‌های دولت سیزدهم به زعامت ریسی آغاز شد.
چهره‌ای که توانست در یکی از خاص‌ترین آوردگاه‌های انتخاباتی، سکان
هدایت ساختار اجرایی کشور را به دست گیرد. قبل از آغاز انتخابات
ریاست‌جمهوری 1400 و پس از رد صلاحیت افرادی چون «علی لاریجانی»،
«مسعود پزشکیان»، «سید مصطفی تاجزاده»، «علی مطهری» و... که به
ترتیب ذیل گروه‌هایی چون؛ «اصولگرای میانه»، «اصلاح‌طلب معتدل»،
«اصلاح‌طلب آوانگارد» و «مستقل میانه‌رو» دسته‌بندی می‌شدند، دوگانه‌ای
در فضای عمومی و سیاسی کشور در خصوص حضور یا عدم حضور در
انتخابات به راه افتاد که نهایتاً باعث شد، میزان مشارکت عمومی در
انتخابات به پایین‌ترین سطوح نزول کند. وضعیت احراز صلاحیت‌ها در
انتخابات به گونه‌ای پیش رفت که حتی مقام معظم رهبری نیز 14 خرداد
1400 از جفا به برخی کاندیداها سخن گفتند و با بیان اینکه به
بعضی از افرادی که صلاحیت‌شان احراز نشد، ظلم و جفا شد و به آنها یا
خانواده‌هایشان نسبت‌های خلاف واقع داده شد، تاکید کردند: «بنا بر این
خواهش و مطالبه من از دستگاه‌های مسوول این است که مواردی را که

گزارش خلاف واقع راجع به فرزند یا خانواده کسی داده شده، جبران کنند.» بعد از پایان انتخابات و پیروزی سید ابراهیم ریسی به عنوان نامزد مورد تایید طیف‌های مختلف اصولگرا، بسیاری از تحلیلگران به دنبال رمزگشایی از رویکردی بودند که بعد از تشکیل دولت قرار است در پیش گرفته شود. به‌طور کلی محافظه‌کاران ایرانی و گروه‌های سمپات جناح راست در ایران بعد از انتخاب ریسی تاکید داشتند، مشکلات ایران برآمده از سیاست‌های نئولیبرالی است که توسط حسن روحانی و افراد نزدیک به او اجرایی شده بود. این طیف از اصولگرایان و نئو اصولگرایان در عین حال تاکید می‌کردند، سیاست‌های انقلابی آنها نه تنها باعث به زانو درآمدن غرب می‌شود بلکه اقتصاد ایران را وارد دوره‌ای از رشد، توسعه و پیشرفت مستمر می‌کند. با گذشت 1 سال از آغاز فعالیت‌های رسمی دولت به نظر می‌رسد، می‌توان تصویری از مهم‌ترین وعده‌های رایه شده توسط دولت، رایه کرد و میزان تطابق این وعده‌ها با واقعیت را نیز بررسی کرد. به‌طور کلی می‌توان وعده‌های رایه شده توسط رییس دولت سیزدهم را در 3 دسته وعده‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت دسته‌بندی کرد. در حوزه وعده‌های کوتاه‌مدت و میان مدت دولت می‌توان ابتدا به مواردی چون «مهار تورم»، «حل مشکل کرونا»، «ساخت 1 میلیون مسکن» در هر سال، «عدم دخالت دولت در بازارها»، «ایجاد یک میلیون شغل در هر سال»، «کاهش نرخ ارز»، «تعدیل مالیات دریافتی از تولیدکنندگان»، «عدم استقرار از بانک مرکزی»، «ایجاد تیم اقتصادی هماهنگ»، «احیای برجام و رفع مشکل تحریم‌ها» و... اشاره کرد و در ادامه با ارزیابی تطبیقی این وعده‌ها با آمارهای رسمی، اظهارات مقامات دولتی، صحبت‌های نمایندگان مجلس و تحلیل‌های کارشناسی، تحقق یا عدم تحقق هر کدام از این وعده‌ها را استخراج کرد.

تورم؛ عدم دخالت در بازارها و موضوع مسکن یکی از مهم‌ترین وعده‌های رییس‌جمهوری و تیم اقتصادی‌اش، مرتبط با بحث کنترل تورم بود. ابراهیم ریسی در ایام مناظرات انتخاباتی با اشاره به اینکه تورم مردم را آزار می‌دهد و با بیان میزان افزایش قیمت‌ها در حوزه اقلام اساسی و محصولات مصرفی، اعلام کرد، اولویت نخست دولتش در حوزه مسائل اقتصادی و راهبردی مهار تورم است. حال باید دید بر اساس گزارش‌های مرکز آمار ایران و بانک مرکزی، آیا دولت توانسته در زمینه مهار تورم گام‌های بلندی بردارد یا نه؟ بر اساس گزارش مرکز آمار ایران در نخستین روز تیرماه، نرخ تورم نقطه به نقطه با ورود به قلمروی بالای 52 درصدی تمام رکوردهای دهه‌های قبل را پشت سر گذاشت. گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد نرخ تورم

ماهانه خرداد 1401 با رقم ۲ / ۱۲ درصد به بیشترین میزان از ابتدای انتشار آن در ابتدای دهه 80 رسیده است. علاوه بر تورم ماهانه، نرخ تورم نقطه به نقطه نیز با ثبت رقم ۵/52 درصد بیشترین میزان در مقایسه با سالهای دو دهه گذشته است. بنابراین وعده دولت در مهار تورم در پایان عمر یکساله دولت نه تنها محقق نشده، بلکه رکوردهای قبلی را پشت سر گذاشته است. بسیاری از تحلیلگران معتقدند، دلیل اصلی این افزایش نرخ تورم، برآمده از سیاستهای ارز ترجیحی است، هرچند هستند اقتصاددانانی که ظهور این تورم را برآمده از کسری عمیق بودجه 1401 کل کشور نیز ارزیابی میکنند. سیاست مهم اقتصادی دیگر دولت، ساخت 1 میلیون مسکن به صورت سالانه است که دولت هنوز در تحقق این وعده نیز کارنامه مناسبی ارائه نکرده است. بر اساس گفتوگوی خبرنگار اعتماد با رستم قاسمی وزیر راه و شهرسازی بعد از نشست هیات وزیران، در سال 1401 حدود 60 هزار مسکن به طور کامل ساخته شده است، هرچند قاسمی به این نکته نیز اشاره میکند که زمینه سازی برای ساخت مسکن در دستور کار دولت قرار گرفته است. عدم ساخت و ساز مناسب در بخش مسکن و به هم خوردن روند عرضه و تقاضا در این بخش باعث شد تا ایرانیان یکی از بحرانیترین برهه های تاریخ معاصر را در حوزه مسکن تجربه کنند. بالا رفتن نرخ مسکن اجاره ای باعث شد تا نهایتاً سران قوا در مصوبه ای اعلام کنند که قراردادهای اجاره ای که در پایان سال 1400 و ابتدای 1401 منعقد میشوند به صورت خودکار در سال 1402 نیز تمدید خواهند شد، رویکردی که هنوز مشخص نیست تا چه اندازه میتواند به کاهش التهابات این بخش کمک کند. در کنار این موارد در حوزه هایی چون، عدم دخالت در بازارها، کاهش مالیات دریافتی از حقوق بگیران و صاحبان کسب و کار، ایجاد 1 میلیون شغل به صورت سالانه؛ عدم استقرار از بانک مرکزی و... نیز دولت کارنامه قابل قبولی ارائه نکرده است. مبتنی بر اعداد و ارقام مستند میتوان گفت بیشترین وعده های بر زمین مانده دولت در حوزه مسائل اقتصادی و راهبردی کشور متبلور شده است. وضعیتی که ممکن است ناشی از فرصت اندک دولت یا فقدان هماهنگی در میان تصمیم سازان کابینه باشد و طی سالهای آینده به سمت بهبود حرکت کند.

مهار شراره های کرونا

یکی از بخشهای مهمی که دولت مانور فراوانی بر روی آن میدهد، توفیقی است که دولت در زمینه مهار پاندومی کرونا داشته است. بر اساس گزارشی که ایرنا خبرگزاری رسمی دولت منتشر کرده است، نتایج یک نظرسنجی ملی نشان میدهد ۷۳ درصد مردم عملکرد دولت سیزدهم در

مقابله با کرونا را موفقیت‌آمیز ارزیابی کرده‌اند. تلاش‌هایی که نهایتاً باعث شد نرخ تلفات کرونا در اواخر سال 1400 و اوایل سال 1401 به پایین‌ترین میزان خود برسد و آرام آرام ایرانیان نیز، روزهای بدون فوتی کرونا را تجربه کنند. هرچند این روند با آغاز تیرماه و خیزش سویه پنجم کرونا تغییر کرد و هم آمارهای ابتلا و هم آمارهای فوتی افزایش پیدا کرد، اما به‌طور کلی می‌توان نمره قبولی به فعالیتهای دولت در زمینه مهار کرونا داد. در این میان بر اساس اظهارات برخی مقامات دولت روحانی، بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها، خرید واکسن، انعقاد قراردادها و... برای مقابله با کرونا در زمان دولت روحانی انجام شده بود و دولت ریسی همان الگوی طراحی شده در دولت قبلی را امتداد بخشید. فارغ از اینکه دستاورد روند کلی مقابله با کرونا را باید به حساب دولت روحانی نوشت یا دولت ریسی، ایران توانست واکسن‌های مورد نیاز خود را وارد کند و از طریق آن بخش قابل‌توجهی از مشکلات مرتبط با این بخش را پشت سر بگذارد.

برجام، محیط زیست و وعده‌های فرهنگی
 «احیای برجام نیز نیاز به دولت قوی دارد.» این عبارات نقل به مضمون اظهاراتی است که سید ابراهیم ریسی در ایام انتخابات در خصوص برجام مطرح می‌کرد. ریسی اما در برنامه‌های تبلیغاتی خود در صداوسیما وعده داد که معیشت مردم را «بدون گره زدن به برجام» بهبود می‌بخشد و به سرعت زمینه لغو تحریم‌ها را فراهم می‌کند. در این میان اما تعیین ترکیب تیم مذاکراتی ایران، هماهنگی مناسبی با وعده‌های ارایه شده نداشت. حضور علی باقری کنی به عنوان فردی که سال‌ها در تیم مذاکراتی سعید جلیلی مذاکرات را پیگیری می‌کرد به عنوان جایگزین سید عباس عراقچی، دیدگاه‌های متفاوتی را درباره چشم‌انداز پیش روی برجام ایجاد کرد. در ادامه خواسته‌های همیشگی طرف غربی باعث شد تا مذاکرات مرتبط با برجام، یک سال پس از تشکیل دولت هنوز به سرانجام مورد نظر نرسد و در ادامه مشخص شود. در حوزه فعالیتهای زیست‌محیطی نیز مشکلاتی در حوزه‌هایی چون خشکی دریاچه ارومیه، مشکلات زاینده رود، خشک شدن تالاب‌ها و... شکل گرفت که ضرورت برنامه‌ریزی‌های عاجل در این زمینه را یادآور می‌سازد.